

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Sulev Alajõe
sulev@eisea.org

Teie 12.04.2026
Meie 24.04.2026 nr 2.2-9/26/1526-2

Vastus selgitustaotlusele

Pöördusite Andmekaitse Inspeksiooni poole küsimusega, kas kohaliku omavalitsuse tellimisel läbiviidava tuulepargi laiendamise sotsiaalmajandusliku mõju hindamise küsitluses kogutud toorvastuste tellijale edastamine on andmekaitse seisukohast õiguspärane. Selgitate, et küsitlusega soovitakse välja selgitada mõjuala elanike arvamused ning selle käigus küsitakse muu hulgas vastaja eesnime, sugu, sünniaastat, küla, seotust mõjupiirkonna kinnisvaraga ning hinnangut tervisemuredele, näiteks unetusele, peavaludele ja stressile. Märkite ka, et soovite tellijale esitada anonümiseeritud vastused, kuid vald soovib saada kõik toorvastused. Teie hinnangul võib see väikese ja hõreasustusega piirkonna tõttu võimaldada vastajaid kaudselt tuvastada ning tervisemurede küsimuse puhul on küsitav ka see, kas tegemist võib olla terviseandmetega.

Selgitame, et väljaspool konkreetset järelevalvemenetlust ei saa Andmekaitse Inspeksioon anda siduvat hinnangut sellele, kas konkreetsed hanketingimused või poolte lepingulised kokkulepped on konkreetsel juhul õiguspärased. Samuti ei sekku inspeksioon hanketingimuste kujundamisega lahenda lepingulisi vaidlusi. Küll aga saame selgitada, millest tuleb kirjeldatud olukorras andmekaitse seisukohast lähtuda.

Kirjeldatud olukorras küsitakse vastaja eesnime, sugu, sünniaastat, küla ning andmeid selle kohta, kas ta elab või omab kinnisvara mõjupiirkonnas. Nende andmete põhjal võib vastaja olla otseselt või kaudselt tuvastatav, eriti väiksema asustusega piirkonnas. Sellest tulenevalt on nii andmete kogumine, vastuste talletamine, nende analüüsimine kui ka edasine edastamine isikuandmete töötlemine ning sellele kohalduvad isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) nõuded.

Järgnevalt tuleb vaadelda, kuidas võivad [andmetöötlejate rollid](#) Teie kirjeldatud olukorras kujuneda. Kuigi Teie pöördumises toodud asjaolude põhjal ei saa rollijaotusele anda lõplikku hinnangut, saab andmetöötlejate rolle kirjeldatud olukorras üldisemalt tuletada. Rollide jaotus sõltub sellest, kes tegelikult määrab töötlemise eesmärgi ja peamised vahendid, mitte üksnes sellest, kuidas pooled end lepingus nimetavad. Teie poolt kirjeldatud asjaolude põhjal näib, et vald võib antud juhul olla vastutav töötleja. Seda seetõttu, et vald määrab uuringu eesmärgi ning soovib otsustada ka selle üle, milliseid andmeid kogutakse ja kas toorvastused

tuleb talle üle anda. Sellises olukorras tuleb vastutaval töötlejal enne andmete kogumise alustamist lähtuda [andmetöötluste põhimõtetest](#). See tähendab muu hulgas, et vastutav töötleja peab suutma põhjendada, mis eesmärgil küsitlust tehakse, millisel õiguslikul alusel andmeid kogutakse, milliseid andmeid on eesmärgi saavutamiseks tegelikult vaja, kui kaua neid säilitatakse ning kas ja miks on vajalik toorvastuste edastamine. Samuti tuleb vastutaval töötlejal hinnata, kas tervisemuredega seotud vastuste küsimiseks ja võimaliku edasise töötlemise jaoks on tal olemas eraldi õiguslik alus.

Kui uuringu läbiviija töötleb andmeid valla nimel ja tema juhiste alusel, on ta isikuandmete töötlemisel volitatud töötleja. Sellisel juhul peab andmetöötlustekorraldus olema kirjalikult paika pandud. IKÜM artikli 28 lõike 3 kohaselt peab [vastutava ja volitatud töötleja vahelisest kokkuleppest](#) nähtuma vähemalt töötlemise ees ja kestus, töötlemise laad ja eesmärk, andmete liigid, andmesubjektide kategooriad ning poolte õigused ja kohustused. Samuti peab kokkuleppest nähtuma, et volitatud töötleja töötleb andmeid ainult dokumenteeritud juhiste alusel. Selle kokkuleppe üks osa peaks Teie kirjeldatud olukorras olema ka andmete edastamise korraldus ehk milliste juhiste alusel, millises ulatuses, millises vormis ja kellele toorvastuseid edastatakse. Kui need asjaolud ei ole selged, on küsitluse läbiviijal põhjendatud vajadus need enne andmete edastamist vallalt välja küsida.

Kui aga küsitluse läbiviija määrab ise uuringu eesmärgi, otsustab iseseisvalt küsimustiku sisu, kogutavate andmete ringi, andmete saajad või kasutab vastuseid ka oma eesmärkidel, võib ta olla ise vastutav töötleja või koos vallaga [ühine vastutav töötleja](#). Sõltumata poolte rollijaotusest peab aga igal juhul olema põhjendatud, miks on vaja just kõiki toorvastusi ning miks ei piisa anonümiseeritud vastustest, koondtulemustest või muul viisil vähendatud andmestikust. Kui sama eesmärgi on võimalik saavutada väiksema andmemahuga, tuleb eelistada vähem riivavat lahendust.

Eraldi tähelepanu vajab tervisemuresid puudutav küsimus. Terviseandmed on [eriliiki isikuandmed](#) ning nende töötlemisel peavad olema täidetud rangemad tingimused. See tähendab esmalt, et eraldi tuleb hinnata, millisel õiguslikul alusel küsitluse raames tervisemurede kohta andmeid kogutakse ja vastaja neile küsimustele vastab. Teiseks, kui neid vastuseid soovitakse edastada teistele osapooltele toorvastustena, tuleb eraldi hinnata ka seda, millisel õiguslikul alusel andmete saaja neid eriliiki isikuandmeid vastu võtab ja edasi töötleb. [Eriiiki isikuandmete puhul ei piisa üksnes isikuandmete töötlemise üldisest õiguslikust alusest, vaid vajalik on ka IKÜM artikli 9 lõikes 2 sätestatud eraldi alus.](#)

Terviseandmete töötlemisel võib ühe võimaliku õigusliku alusena kõne alla tulla inimese [selgesõnaline nõusolek](#). Sellisel juhul peab nõusolek olema [vabatahtlik, teadlik, konkreetne, ühemõtteline ja terviseandmete puhul selgesõnaline](#) ning eraldi antud iga eesmärgi suhtes (näiteks vähemalt terviseandmete kogumise, teistele osapooltele edastamise ja edasise töötlemise suhtes). Seetõttu ei tohiks tervisemurede küsimusele vastamine ja nende vastuste toorvastusena edastamine jääda ühe üldise nõusoleku sisse. Enne küsimusele vastamist peab vastajale olema selgelt arusaadav, kas vastus jääb üksnes küsitluse läbiviija kätte või edastatakse ka teistele andmete töötlejatele, mis eesmärgil terviseandmeid kasutatakse ning kuidas saab nõusoleku tagasi võtta. Samuti peab inimesel olema võimalik jätta tervisemurede küsimusele vastamata ilma kahjulike tagajärgedeta.

Kokkuvõtvalt on kirjeldatud olukorras enne toorvastuste edastamist põhjendatud küsida tellijalt, miks on uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalik just kõigi toorvastuste saamine, miks ei piisa anonümiseeritud vastustest või koondtulemustest, millisel õiguslikul alusel soovitakse töödelda terviseuredega seotud vastuseid ning kuidas tehakse vastajatele enne vastamist selgelt arusaadavaks, kellele ja millisel eesmärgil nende andmeid edastatakse. Kui küsitluse läbiviija töötleb andmeid tellija nimel, peaks ka see andmetöötluskorraldus olema enne andmete kogumist kirjalikult ja selgelt paika pandud.

Huvi korral saate [terviseandmete](#) ja [nõusoleku](#) teemal kuulata Andmekaitse Inspektsiooni taskuhäälingu vastavaid saateid.

Loodan, et minu selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

Liis Köster
jurist
peadirektori volitusel